Mojžíš na Orébu

Původ materiálu
David Nečil
Pořadí v lekci
23

Téma

Hospodin vidí a slyší utrpení svého lidu.

Cíle

- Ukázat, že Pán Bůh nikdy nezapomíná na naše trápení.
- Otevřít téma utrpení a Boží blízkosti.
- Zamyslet se nad tím, jaké je naše poslání a co nám v něm brání.

23.1 Pro učitele

Biblický text: Ex 2,11–4,16

23.1.1 Výkladové poznámky

- V první řadě je tento text prodchnut mnoha výraznými symboly. Využijte jich. Zkuste o každém z nich přemýšlet, meditovat o nich, dejte jim čas, aby na vás působily. Zkuste je propojit se zkušeností svou i zkušeností dětí. Keř, který hoří. Oheň, který dává světlo i teplo, ale nestravuje. Zuté boty. Pastýřská hůl. Had. Malomocenství. Němota. Jméno. Jsem, který jsem. Symbolicky můžete vnímat i dvojice slov, která příběh nabízí: volá —slyší, trpí—vidí, hoří—neshoří.

- Text má více úseků, ale není dost dobře možné některý z nich vynechat. Dá se rozdělit podle schématu klasického dramatu:

    1. Expozice (je obsahem minulé úlohy) — úvod do děje, kdo jsou Izraelci, v jaké jsou situaci, kdo je Mojžíš.
    2. Kolize: i) Mojžíš je otřesen situací Izraelců, identifikuje se s nimi a volí násilné řešení. ii) Toto řešení nefunguje, Mojžíš selže, utíká. iii) Rezignace jako součást

útěku (útěk do závětří rodiny).
3. Krize — setkání s Hospodinem — vrchol příběhu.
4. Peripetie, katastrofa a katarze (jsou obsahem příští úlohy) — jednání s faraonem, deset ran a exodus.

- Z toho vyplývá, že právě tady se nachází vrchol, nejdůležitější část celého vyprávění — v setkání Mojžíše a Hospodina, v Hospodinově zaslíbení a pověření. Vlastní exodus je jenom důsledkem Božího poslání, ke kterému dojde tady. Platí to i podle biblického schématu, že když Hospodin řekne, o událostech už je rozhodnuto, přestože z naší dějinné perspektivy k nim musí teprve dojít.
- Klíčové je Boží rozhodnutí o záchraně, Boží ne-lhostejnost. Bůh je ten, který dbá, který vidí, který slyší. Někdy se ptáme: Kde je Bůh? Nebo se rovnou tvrdí, že nespravedlnost a utrpení je důkaz Boží nepřítomnosti. Kolik modliteb se mohlo zdát nevyslyšených, kolik proseb Izraelci vyslovili a mohlo jim to připadat, že se ztrácí v prázdnotě. Ale je to přesně naopak. Ve skutečnosti Bůh slyší nářek svého lidu, není slepý k jeho utrpení. Hospodin vidí, slyší, zastává se. Je tam a s těmi, kteří jsou zotročeni, zasaženi bezprávím a útlakem. Bez něj by nespravedlnost získala osudovou moc, vítězem by se stal Egypt a temnota, kterou představuje.
- Na příběh můžeme nahlížet také z perspektivy Mojžíše: nechce poslechnout, vymlouvá se, odmítá úkol. To není jenom falešná skromnost nebo lenost. Mojžíš už s pokusem o záchranu svého lidu určitou zkušenost udělal. Jde ve skutečnosti o otázku: Kam patřím? Rozpolcený Mojžíš — původem Hebrej, ale vychován na faraonově dvoře, dcerou samotného faraona. Hledá cestu ke svým, zastává se svých, bere spravedlnost do vlastních rukou — zabije Egypťana. Je to zločin z vášně pro spravedlnost. Tento čin však nedojde ocenění mezi jeho vlastními (kdo tě ustanovil nad námi za velitele a soudce?), nezíská autoritu. Je to slepá cesta. Tudy Boží spravedlnost nepovede. Odchází, všechno opouští, rezignuje, stává se nikým — viz třeba jméno Geršom (host).
- Bůh Mojžíše nutí, aby přijal znovu odpovědnost. Ale je to odpovědnost jiná, nová, z Božího pověření. V tomto případě je to vrchol Mojžíšova života. Mojžíš se díky Božímu poslání stává sám sebou. To, kým jsme, si nemůžeme vynutit, ale v Hospodinu můžeme nalézt sebe sama, smysl života.
- Bůh Mojžíšovi zjevuje své jméno. Je dobré dětem vysvětlit, že se toto jméno hebrejsky píše J–H–V–H (tzv. tetragram). Je to výraz zvláštní Boží milosti a blízkosti. Toto jméno není zaklínadlem, a proto se v českém prostředí opisuje slovem Hospodin. Židé na tomto místě čtou *Adonaj* — můj Pán.
- Cestou k pochopení je dvojí opis. Za prvé — Bůh sám sebe představuje takto: Bůh Abrahamův, Izákův a Jákobův. To je jakási „značka důvěry“. Spojení s minulostí, se

zkušeností předků, kteří se na Boha spoléhali, odkaz k příběhu spásy. Za druhé — je tu vysvětlující spojení *ehje-ašer-ehje*. Nejčastěji se překládá: jsem, který jsem. Ve skutečnosti je potřeba chápat ho dynamicky. Jako děj, jako příběh. Právě příběh Exodu to ukazuje. Co by bylo Izraelcům platné vědět, že Bůh je nebo že trvá, případně, že je ten, který je. Ve skutečnosti Bůh je ten, který bude, který přichází, který se stává a uskutečňuje, jehož vůle se naplňuje, a to i navzdory naší malomyslnosti a malověrnosti, navzdory tomu, kdy se zdá, že trumfy jsou v rukou těch, kteří by si pro sebe chtěli uzurpovat moc nad druhými lidmi. Žádná životní etapa či historická situace není navěky a navždy. Bůh je činný, zasahující, proměňující. Ani mocný farao nemůže zadržet status quo. Budoucnost je v Božích rukou. Není děsivá ani temná, protože z ní přichází ten, který se ujímá slabých a ponížených, ten, který přichází se svou spravedlností.
- Chcete-li, můžete opatrně odkázat k tomu, že něco podobného zažíváme, když je Boží jméno zjeveno v příběhu Ježíše Krista (*j'hošua* — Hospodin je spása; *immánú el* — s námi Bůh). V tomto příběhu se Bůh stává, uskutečňuje k naší záchraně.

23.1.2 Úskalí

- Mojžíšova vražda. Byť byla spáchána z „dobrých" úmyslů, je neomluvitelná. V příběhu hraje roli slepé cesty — tudy cesta ke spravedlnosti nevede.
- Otázky nad situacemi, kdy Hospodin nezasáhl, kdy zůstává skryt. Nelze je odbýt jenom poukazem na tento příběh. Je potřeba potvrdit i zkušenost, že někdy nevíme, nerozumíme tomu, proč Bůh nezasáhl.
- Znamení, kterými byl Mojžíš vybaven. Argument typu: to se mu to mluvilo, když uměl „kouzlit". Ve skutečnosti stejně musel překonávat nedůvěru Izraelců, která se navíc stupňovala ve chvíli, kdy jim faraon službu ještě ztížil.
-

23.1.3 Odkazy

Starý zákon: p?eklad s výkladem. Nový p?eklad Písma svatého. 2, Exodus, Leviticus: druhá a t?etí kniha Mojžíšova. Praha: Ústřední církevní nakladatelství, 1988.

Novotný, Adolf: *Biblický slovník.* Praha: Kalich, 1992.

Linden, Nico ter: *Povídá se… podle Tóry.* Benešov: Eman, 2015.

23.2 Pro děti

23.2.1 Předškolní děti

„Mamí!“

„Mamíííí!“

Malá Terezka chvilku poslouchala, ale nikdo se neozýval. Zoufale se podívala na dlaň, ze které kapala krev na kytičkovanou peřinu. Rána byla hluboká a jedním prstem mohla sotva hýbat.

„Máámíííí!“ zkusila ještě jednou hlasitěji.

Tereza obalila ruku do rukávu od pyžámka a opatrně vyklouzla z postýlky, aby nešlápla na některý ze střepů rozbité skleničky. Levou rukou nešikovně vzala za kliku do kuchyně.

„Mamí?“

Kuchyň však byla prázdná. Tereza proběhla ke dveřím do předsíně, nakoukla do obývacího pokoje. Všude prázdno a ticho.

„Ma-*škyt*-mí?“

Terezka se ještě koukla pootevřenými dveřmi do koupelny a dokonce i na záchod. Všude ale byla tma. Nakonec ještě zkusila kliku od dveří bytu. Bylo zamčeno. Terezka byla sama. Skrze kouličku rukávu začala pomalu prosakovat krev. Terezka nešťastně sedla vedle botníku.

„Mamí, kde jsi?“

V tom se ozval známý zvuk. V zámku harašil klíč a západka se s cvaknutím otevřela.

„Mamí!“ vykřikla Terezka šťastně. Ale to už spadly tašky s nákupem na zem a její maminka se skláněla a brala ji do náručí. Terezku ruka moc bolela, ale věděla, že jí už nic nehrozí.

Můžeme vyprávět podle následujících bodů, případně doplňovat symboly:

1) Terezka měla trápení. Potřebovala maminku. Nebylo to hned. Když pak nakonec maminka přišla, Terezka věděla, že všechno bude v pořádku.

2) Izraelcům v Egyptě vládl zlý faraon.

3) I Mojžíš, o kterém jsme si minule vyprávěli, před ním utekl.

4) Všechno se zdálo černé a beznadějné. (Obrázky faraona, Mojžíše přikrýt černým šátkem.)

5) Ale Pán Bůh na Izraelce nezapomněl. (Na šátek položit lampičku s keřem.)

6) „Mojžíši — vysvobodím svůj lid. Oznámíš to Izraelcům i faraonovi."

7) Pán Bůh nikdy nezapomíná na naše trápení. Přináší světlo i do nejčernější tmy.

Pomůcky Obrázky faraona, Mojžíše, černý šátek nebo kus tmavé látky, lampička — zavařovací sklenice s čajovou svíčkou obalená tmavým papírem, do kterého jsou prostřihané větve keře. Případně je možné keř jenom namalovat na světlý papír a tím sklenici obalit.

23.2.2 Mladší školní děti

Obraz první: Mojžíš plane hněvem

Už vás někdy rozčílilo bezpráví? Co to znamená, když se řekne: vzal spravedlnost do vlastních rukou?

Mojžíš vyrostl na dvoře egyptského faraona. Ale věděl i odkud pochází — že je Hebrej, z lidu Izraele. Mohl být spokojený. Mohl si říct — to mám kliku, že nejsem otrokem. Jak málo chybělo a mohl bych na tom být stejně. Mohl bych být dokonce mrtvý. Místo toho si žiju v klidu a dostatku.

Ale Mojžíš spokojený nebyl. Trápila ho nespravedlnost, kterou viděl kolem sebe. Trápilo ho otroctví jeho lidu. Neuměl zůstat lhostejný tváří v tvář utrpení. Nedokázal zavřít oči před egyptskou krutostí. Když viděl násilí, zvedal se v něm vztek.

Důsledky na sebe nenechaly dlouho čekat. Jednou uviděl Egypťana, jak ubíjí Hebrejce. Mojžíš se rozhlédl, jestli ho někdo nevidí, skočil po Egypťanovi. „Tumáš! A ještě jednu!" Najednou ale Mojžíš strnul. Naplnila ho hrůza. Egypťanovo tělo leželo úplně nehybně. Muž byl mrtvý. Mojžíš rychle zahrabal jeho tělo do písku, aby zamaskoval stopy.

Druhý den jako by se vše vrátilo. Další rvačka. Když však Mojžíš přišel blíž, zjistil, že se perou dva Hebrejové mezi sebou. To ale Mojžíše dopálilo ještě víc. Pokud chtějí něco změnit, musí táhnout za jeden provaz. Takhle to Egypťanům jenom usnadňují. Mojžíš se pokusil oba rváče odtrhnout.

„Co je ti do nás?“ začal jeden z nich křičet. „Chceš nás taky zabít a zahrabat?“

Mojžíšovi přeběhl po zádech mráz. Ví se o tom. Všichni to vědí. Musí zmizet. Najednou jako by se všechno změnilo. Náhodné pohledy kolemjdoucích se mu náhle zdály podezřívavé. A tamhle na rohu egyptská stráž. Co si to povídají? Teď na něj koukají, ukazují si. Jdou ke mně. Musím pryč. Pryč z Egypta.

Faraon jednal s Izraelci nespravedlivě. To, co udělal Mojžíš, ale nebyla spravedlnost, byla to pomsta. Měl na rukou krev. Chtěl spravedlnost, ale takhle ji nenašel. Naopak musí utíkat.

Obraz druhý: Mojžíš všechno vzdává

„Tati, vyprávěj mi, jak jste se seznámili s maminkou.“

„Tak dobře, Geršome.“ Mojžíš si přitáhl svého synka k sobě a zabalil ho do vlněné deky. Oheň ještě hřál, ale z kopců už pomalu přicházel večerní chlad.

„To bylo tak. Když jsem přešel z Egypta přes velkou poušť…“

„A proč jsi přecházel poušť? A jak to vypadá na poušti? A opravdu tam není voda? A opravdu jsi žil v paláci a byly tam velké sochy zvířat? A proč tam už nežiješ?“

„Počkej, Geršome, jedno po druhém. Ano, žil jsem v paláci. Ale nemohl jsem se dívat na to, jak ti z paláce zacházejí s mými lidmi. Ale vzal jsem to za špatný konec, Geršome. Udělal jsem něco, co se nedá vzít zpátky, a musel jsem utéct.“

A Mojžíš si spíš sám pro sebe povzdychl: „Nejspíš to ani žádný dobrý konec nemá. Nikdo s tím nic nenadělá. Koneckonců na světě je tolik otroků.“

„A proč jsou otroci?“ zeptal se Geršom.

„Nevím,“ řekl Mojžíš, „možná proto, že se někteří lidé bojí, a tak chtějí mít druhé pod kontrolou. Možná proto, aby nemuseli sami dělat těžkou práci. Ale jedno vím jistě. Bůh, ve kterého věřím, si to takhle nepřál. Stvořil všechny lidi ke svému obrazu.

Teď ale zpátky k té poušti. Přešel jsem ji jen tak tak. Myslel jsem, že tam už zůstanu, že umřu žízní, hladem nebo vyčerpáním. Je to hrozné místo. Ale je to zvláštní. Celou dobu jsem věděl, že poušť přejdu. Že určitě dorazím na konec. Jako by tam Bůh byl se mnou. Někdy se mi zdálo, že ke mně mluví. Jindy jako by mě podepírala nějaká neviditelná ruka. A když mi bylo nejhůř, slyšel jsem tichou písničku. No a pak mi Bůh poslal sedm svých andělů.“

„Andělů?“ vykulil oči Geršom, „A jak vypadali?“

„Ale vždyť je dobře znáš. Byly to všechno dcery tvého dědečka. A nejkrásnější z andělů byla tvoje maminka. Stála na malém kopečku, zapadající slunce jí prosvítalo skrze šaty a paprsky se jí třpytily ve vlasech. Myslel jsem si, že jsem v nebi. A tak jsem ji popadl do náruče a už jsem ji nikdy nepustil. A to je celé. A teď pojď spát.“

„Ale tati, co ti pastýři, ty jsi zapomněl na pastýře. To není fér.“

„No tak ještě pastýři. Chtěli odehnat ovečky tvé maminky a tvých tet. Tak jsem se na ně takhle zamračil. Takhle jsem zadupal. A pak jsem zvedl tuhle pořádnou hůl a už mazali. Jeden se trochu opozdil, tak jsem ho tahle popadl, takhle polechtal a odnesl ho až do stanu, kde jsem ho položil, aby spal až do rána. Dobrou noc.“

„Ty tati zaženeš každého, kdo by chtěl druhým ublížit, viď?“ zívl Geršom a oči se mu zavřely.

Mojžíš už neodpověděl, jenom oči se mu zvláštně leskly.

Obraz třetí: Mojžíš Chorébu

Mojžíš stojí bezradně před keřem. Ta zvláštní záře ho přilákala. Myslel si, že je to blesk, který zapálil trnitý keř. Bál se, aby nechytila suchá tráva, to by pak musel s ovcemi rychle utíkat, co kdyby se vítr obrátil. Ale teď tu stojí v rozpacích, protože keř už by měl být dávno na popel, ale to se nestalo.

Jako by pohled do ohně v Mojžíšovi otevřel dávno zasutou vzpomínku. Plameny. Horlivost, která ho stravovala. Vznětlivost, která ho dovedla až k vraždě. Palčivá touha po spravedlnosti, kvůli které se dostal do vyhnanství. Toho žáru se bál. Bál se výbuchu svého vzteku. Bál se důsledků. Celá ta léta v sobě poctivě hasil každý plamínek, který by ho mohl popálit. Myslel si, že už je to pryč, dávno vyhaslá touha. Jenom popel.

Ale teď vidí plamen, který hoří a přitom nestravuje. To je přece nemožné. Ale vidí to na vlastní oči.

„Mojžíši, Mojžíši!“ zazněl hlas a zdálo se, že vychází zprostřed ohně. „Nepřibližuj se sem! Zuj si opánky, neboť místo, na kterém stojíš, je půda svatá.“

Mojžíš stál bosý a raději si zakryl oči. „Tu jsem,“ hlesl.

„Já jsem Bůh tvého otce, Bůh Abrahamův, Bůh Izákův a Bůh Jákobův. Dobře jsem viděl trápení svého lidu, který je v Egyptě. Slyšel jsem jeho úpění pro bezohlednost jeho

poháněčů. Znám jeho bolesti. Sestoupil jsem, abych jej vysvobodil z moci Egypta a vyvedl jej z oné země do země dobré a prostorné, do země oplývající mlékem a medem.“

S Mojžíšem se zatočil svět. Bůh nezapomněl. On, Mojžíš, selhal. Izraelci už se vzdali vší naděje. Ale Hospodin nezapomněl. Vysvobodí svůj lid.

„Proto nyní pojď, pošlu tě k faraónovi a vyvedeš můj lid, Izraelce, z Egypta.“

V tu chvíli Mojžíš náhle vystřízlivěl, všechno opojení a radost z něj rázem spadly. „Kdo? Já? Ale oni mi neuvěří. Už jednou jsem je zklamal. Už jednou mě odmítli!“

„Nepůjdeš tam, abys vládl, ale abys Izraelce přivedl ke mně. Budete slavit bohoslužbu na této hoře.“

„Ale jak bych o tobě mohl mluvit? Vždyť ani neznám tvé jméno.“

„Jsem ten, který jsem. Byl jsem s Abrahamem, Izákem a Jákobem. Jsem s tebou a budu i se svým lidem.“

„Ale, ale…“ hledal Mojžíš vhodná slova výmluvy. Nic nového však nevymyslel. „Stejně mi nebudou věřit, budou tvrdit, že jsem si to vymyslel.“

„Co máš v rukou?“

Nic, prolétlo Mojžíšovi hlavou. Nemám nic, co bych mohl nabídnout. Copak mohu někomu vykládat, že jsem se setkal s Bohem? Ale pak jeho oči padly na pastýřskou hůl.

„Hoď tu hůl na zem!“ Mojžíš to udělal a hned uskočil. Na zemi se svíjel had. Jako by se celý jeho poklidný život pastýře, život v závětří rozpadl a on hleděl do dvou žlutozelených očí, které mu okamžitě připomněly zlatého hada na faraonově koruně.

„Vezmi hada za ocas!“ Mojžíš věděl, že to se nesmí. Had se musí chytit za hlavou, jinak uštkne. Ale přesto věděl, že ten příkaz musí splnit. Že je to test jeho důvěry. Zavřel oči a hmátl po hadím ocase. Když je otevřel, držel v ruce hůl.

„Tohle a jiná znamení ukážeš Izraelcům, aby věřili, že já jsem tě poslal.“

„Ale,“ napadla Mojžíše spásná myšlenka. „Budu muset mluvit s faraonem. To nedokážu. Neumím mluvit, neumím vyjednávat. Co když se mě na něco zeptá. Co když…“

„Mojžíši, kdo ti dal ústa, abys mohl mluvit? Já sám budu tvými ústy. V tu hodinu ti dám, co budeš mluvit.“

Mojžíš byl už zcela bezradný. Teď už klečel na zemi a celý se třásl. Jak to přijde, že on, obyčejný pastýř má svědčit před faraonem, copak už jednou neselhal? Nemá šanci. Proč prostě Bůh nezařídí nějaký zázrak. Anebo ať pošle někoho jiného, vhodnějšího.

Ale najednou mu to došlo. Když člověk pozná Boží cestu, nejde na ní být jenom nezaujatým divákem. Bůh mění svět skrze muže a ženy, kteří slyší jeho slovo. Ne proto, že jsou skvělí, bezvadní a dokonalí, ale protože on je posílá.

A pak si vzpomněl na Árona, svého bratra. On přece umí dobře mluvit. Nebudu v tom sám. Vida, blesklo Mojžíšovi hlavou: když Bůh posílá, ukazuje i cestu. A téměř se musel usmát.

Ztěžka se zvedl, opíraje se přitom o hůl. Každý krok ho bolel. Ale šel.

Pomůcky Pokud je to možné, s dětmi se přesouvejte, stačí i v jedné místnosti. Vytvořte prostředí s jeho atributy: Egypt — pyramidy, sfinga, faraon, Nil; pastýřská vesnice — ovce, studna, stany; místo setkání s Hospodinem — lampička s hořícím keřem (viz nejmladší děti), pastýřská hůl; je možné doprovodit vyprávění na patřičném místě drobnými vsuvkami — třeba že děti sedí jako pastýři u ohně nebo že si sundají boty u hořícího keře, zavřou oči a chvíli poslouchají poslepu.

23.2.3 Starší školní děti

K lekci můžete použít vyprávění pro střední věk, nebo jeho část. Rozdělte si text do tří částí, jak bylo naznačeno, a podle uvážení můžete jednu zvýraznit nebo nahradit.

První část — Mojžíšův vášnivý čin, který nevede k cíli Rozdělte děti na ty, které mají Mojžíšův čin hájit (např. bránil slabšího, záleželo mu na otrocích, chtěl spravedlnost) a na ty, které ho odsuzují (násilí nic neřeší). Nechte děti, aby samy našly relevantní argumenty. Zkuste propojit příběh se zkušeností, kdy násilí není řešením a vede ke katastrofě.

Druhá část — rezignace Najděte nějaký příběh z filmu či knížky, kde hrdina v krizi rezignoval a vzdal se, stáhl se do ústraní a odmítl už něco změnit. Mají děti podobnou zkušenost, kdy nad něčím nebo někým zlomily hůl, raději se stáhly, nešťourají do toho, nedráždí raději hada bosou nohou, a přesto cítí, že to není v pořádku?

Třetí část — poslání Máme my nějakou úlohu v tomto světě? Můžeme něco změnit? Jedna z možností je děti opatrně vmanévrovat do situace, kdy budou argumentovat jako Mojžíš: nemám schopnosti, nemohu toho příliš změnit, co zmůže jeden člověk… Pak může dojít k tzv. aha-efektu: aha, ono je to o mně, o nás, o našem svědectví v tomto světě. Ani sám

Mojžíš se necítil kompetentní, dostatečný, vymlouval se a měl strach přijmout svůj úkol. Svědectví nestojí na naší dokonalosti, ale na Božím poslání. Stačí dát se k dispozici.

23.2.4 Přesah

- Zkušenost s terorismem: touha měnit svět násilím je slepá, je odsouzena k nezdaru.
- Zkušenost s utlačovanými národy, s lidmi, kteří nemohou opustit či změnit tíživé podmínky ať už sociální nebo politické. Situace uprchlíků.
- Svědectví křesťanů v místech konfliktů: třeba Diakonie v uprchlických táborech.

23.3 Liturgie

23.3.1 Písně

To já, ó Pane m?j (SV 331); *N?kdo m? vede za ruku* (SV 210); *Až potud nám pomáhal* (EZ 550); *Za ty, kdo hladem trpí a bídou* (EZD 621)

23.3.2 Biblický text k zapamatování

Dobře jsem viděl ujařmení svého lidu, který je v Egyptě. Slyšel jsem jeho úpění pro bezohlednost jeho poháněčů. Znám jeho bolesti. Sestoupil jsem, abych jej vysvobodil z moci Egypta. (Ex 3,7 b–8 a)

23.3.3 Rituál

Volný jsem, volný jsem, Bohu díky, volný jsem.

23.3.4 Okénko do bohoslužeb

Modlitba za ty, kteří pomáhají utištěným.

Meditujte o významu jména *Jsem, který jsem*. Převeďte je do všech časů a zkuste přemýšlet, kdy s námi byl Hospodin v minulosti, jak je s námi teď a co od něj očekáváme.

23.3.5 Modlitba

Děkujeme ti, Bože, že nikdy nezapomínáš na ty, kteří jsou v nouzi. Amen.

Odkaz na pracovní list
20 Mojžíš na Orébě

20 Mojžíš povolán k záchraně - st

09 Hořící keř

2/1 Jenž jsi v nebesích - Hořící keř

Cílová skupina

Předškolní

Školní

Starší školní

Katechetické cykly

Dál přece nejdeme sami I (Od stvoření k Josefovi + Od Mojžíše k Rút)

Biblický odkaz (kat)

Exodus 2,11–4,16